

Karstuma stresa mazināšana siltumnīcas augiem

Karstuma viļņi, kas pašlaik veļas pār Latviju, apdraud ne vien cilvēku un dzīvnieku, bet arī siltumnīcas augu labsajūtu. Kā rīkoties šādā situācijā, padomos dalās Māris Narvils, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) vecākais dārzkopības eksperts.

Māris Narvils: “Šādā karstā laikā gaisa temperatūra siltumnīcā var pārsniegt +30 līdz +40°C un atsevišķos gadījumos

pat +50°C. Tās ir temperatūras, kas augiem izsauc ļoti nopietnu karstuma stresu. Rezultātā pasliktinās vai pilnībā apstājas apputēšanās process. Samazinās augu ražotspēja, jo augiem ieslēdzas izdzīvošanas režīms. Vēsā klimata augiem – visa veida zaļumiem, salātiem, spinātiem, Ķīnas kāpostiem – strauji sākas izziedēšana. Tomātiem un gurķiem tiek traucēta apputēšanās.”

Vēdināšanas nepietiekamība. Visbiežākā problēma mazajās siltumnīcās, kurās vēdināšanas platība ir par mazu. Jābūt iespējai vēdināšanu palielināt līdz pat trešdaļai no siltumnīcas lietderīgās platības. Ja siltumnīca ir 20 m², tad iespējai atvērt vēdlogus un durvis ir jābūt vismaz 6 m² platībā.

Seguma gaismas caurlaidība. Lai arī lielāko veģetācijas perioda daļu ir labi, ka siltumnīcā nokļūst pietiekoši daudz gaismas, tomēr apmēram 2–3 mēnešus gadā, gaismas daudzums siltumnīcā ir jāmazina – krāsojot, kalpojot, krītojot. Jo vairāk saules infrasarkanā starojuma nonāk siltumnīcā, jo vairāk augi pārkarst.

Nepilnīga laistīšanas sistēma. Kamēr siltumnīcā nav pilināšanas sistēmas, jebkura cita sistēma rada problemātisku mikroklimatu siltumnīcā. Nevienmērīgs mitruma nodrošinājums arī rada papildus slodzi augstas gaisa temperatūras apstākļos.

Ciešs augu stādījums tiešā siltumnīcas tuvumā. Daudz augu tiešā siltumnīcas tuvumā traucē pilnvērtīgu gaisa apmaiņu. Pastuši šī ir problēma tieši maza izmēra dārzos.

Tumša augsne siltumnīcā. Siltumnīcās ar augsnes substrātu pārmērīga sakaršana ir vērojama arī no apakšas, jo augsnes tumšā krāsa pievelk papildus sil-

tumu.

Pasākumi gaisa temperatūras samazināšanai siltumnīcā

Ēnošanas speciālo tīklu izmantošana siltumnīcas iekšpusē, kā alternatīvu var izmantot balto agrofilmu.

Siltumnīcas konstrukciju apsmidzināšana ar aukstu ūdeni no ārpuses. Dara to tieši dienas karstajā daļā, vairākas reizes, ik pa stundai.

Apsmidzina augus siltumnīcā, der visiem, izņemot tomātus.

Noklāj dobes ar balto plēvi, lai samazinātu augsnes sakaršanu un siltuma pārmērīgu akumulēšanos siltumnīcā.

Ja siltumnīcas platība ļauj, tajā tur konteineru, kurā no rīta iepumpē aukstu ūdeni, bet vakarā izpumpē ārā dārza laistīšanai. Ūdens palīdz akumulēt siltumu, tā mazinot lielo karstumu.

Pagaidu aizsietņu izmantošana, lai radītu ēnu uz siltumnīcu.

Avots: new.llkc.lv

Ērce piesūkusies sunim

Ērču pārnēsātās slimības suņiem ir tēma, kas aktualitāti nezaudē gadu no gada. Pārsteidzoši, ka tik mazs organisms kā ērce spēj sagādāt tik daudz problēmu. Ērces mūsu dabas apstākļos un silto ziemu ietekmē ir braši savairojušās un sastopamas ne tikai laukos, mežos un piejūrā, bet gana daudz arī pilsētās, jo tām pietiek ar pāris centimetru garu zāli, lai no tās pieķertos suņiem un spētu nodarīt lielu kaitējumu. Jāņem vērā, ka pasargāt savu draugu būs vienkāršāk, nekā cīnīties ar ērču pārnēsāto slimību sekām – daļa no tām ir drauds ne tikai suņa veselībai, bet arī dzīvībai, skaidro veterinārārste Anete Kalniņa.

Ko darīt saimniekam?

Veterinārārste stāsta, ka jāsāk ar līdzekļa izvēli aizsardzībai pret ērcēm. Izvēles iespējas ir plašas un piemērotas visdažādākajiem dzīvniekiem. Šoreiz nevajadzētu palauties uz tautas metodēm, bet uzticēties zinātniski pierādītām. Vispopulārākie ir uz ādas lietojami pilieni un kakla siksnīņas, taču pieejamas arī tabletes, spreji un ultraskaņas ierīces. Jāņem vērā, ka daļa šo līdzekļu ir recepšu medikamenti, un vislabāk tos iegādāties veterinārajās aptiekās. Savi plusi un mīnusi ir katram no tiem, galvenais uzdevums ir saprast, kurš līdzeklis būs piemērotākais katram dzīvniekam. Izvēli viennozīmīgi ietekmē dzīvnieka svārs – gan pilieni un tabletes, gan kakla siksnīņas atbilst konkrētam svāram. Svarīgs ir arī vispārējais veselības stāvoklis un individuālas alerģiskas reakcijas vai jutība, par ko noteikti jāinformē veterinārārsts. Līdzekļa izvēli ietekmē arī apmatojuma garums – siksnīņas var gana labi nepieņemt suņa ādai un līdz ar to kvalitatīvi neveikt savas funkcijas, ja apmatojums ir ļoti blīvs vai garš. Pilieni, kas lietojami uz ādas, ir populārākais līdzeklis, tomēr jāņem vērā, ka, ja suns tiek bieži mazgāts vai intensīvi peld, to efekts var mazināties. Arvien lielāku popularitāti iemanto ērču atbaidīšanas līdzekļi, kas nesatur medikamentus un ķīmiskas vielas, piemēram, ultraskaņas atbaidītāji, ko piestiprina dzīvnieka kakla siksnai, tomēr ar tiem jābūt uzmanīgiem, ja suns ir tendence graužt priekšmetus, un ir risks to norīt, ja ir izdevies tikt tai klāt.

“Svārs ir viens no faktoriem līdzekļa izvēlē, bet būtiska nozīme ir arī sunīša vecumam, veselības stāvoklim, apmatojuma garumam, piemēram, vai siksnīņa labi pieguļ. Tāpat nozīmē ir arī tam, cik bieži dzīvnieks tiek mazgāts vai dodas peldēties – ūdens var

ietekmēt pilienu darbības efektivitāti. Kā rīkoties, ja ērce ir piesūkusies? Ir svarīgi to maksimāli ātri, bet pareizi noņemt. Vislabāk to darīt ar speciālu ērču izņemšanas pinceti, jo tas ir visdrošākais veids, kā izņemt ērci, neatstājot galviņu piesūkušos. Noteikti iesaku to nedarīt ar kailām rokām, tāpat nedrīkst ērcei liet virsū spirtu vai eļļu. Ja ērce ir piesūkusies, svarīgi novērot dzīvnieka veselības stāvokli,” lai laikus pamanītu ērču pārnēsāto slimību raksturīgās pazīmes, iesaka Anete Kalniņa.

Kā zināt, ka mīluli skārusi ērču izraisīta slimība?

Anete Kalniņa stāsta, ka visbiežāk ērces izraisa babeziozi, kas ir arī visbīstamākā suņa veselībai un dzīvībai. Tai raksturīgs nogurums, paaugstināta ķermeņa temperatūra, bālas vai dzeltenīgas gļotādas, kā arī tumšas krāsas urīns. Babēzijas ir ērču pārnēsāts viensūnis, kas pēc ērces kodiena nonāk suņa asinīs un grauj eritrocītus jeb sarkanos asins ķermeņus. “Neārstēta vai novēloti diagnosticēta, šī saslimšana var radīt orgānu bojājumus un pat izraisīt nāvi. Labā ziņa ir tā, ka babezioze ir salīdzinoši ātri diagnosticējama un ir pieejami medikamenti efektīvai ārstēšanai,” skaidro veterinārārste.

“Suņiem aktuāla ir arī anaplazmoze, kuru ierosina baktērija anaplazma. Anaplazmozes pazīmes nav tik specifiskas. Šīs slimības gadījumā novēro paaugstinātu temperatūru, periodisku nogurumu vai apetītes trūkumu, reizēm arī klibumu. Suņi var saslimt arī ar Laimas slimību jeb boreliozu. Šīs saslimšanas pazīmes līdzinās anaplazmozes simptomiem, “norāda eksperte. Cilvēkiem šīs saslimšanas gadījumā ērces koduma vietā bieži novēro sārta laukumu, savukārt suņiem šādas pazīmes nav.

Novērojot jebkuru no minētajām pazīmēm vai redzot ko netipisku suņa veselības stāvoklī un uzvedībā, noteikti jāvērsas pie veterinārārsta. Ērču pārnēsāto slimību diagnostika tiek veikta, izmeklējot asins paraugu, un daudzās klīnikās šie izmeklējumi veicami uz vietas. Anete Kalniņa uzsver, ka ērce var pārnēsāt vairākus slimības ierosinātājus, kā arī saslimšana var notikt atkārtoti, tādēļ atceries – tiklīdz mostas daba, mostas arī ērces. No marta līdz rudenim noteikti jābūt uzmanīgiem, lai tās neapdraudētu mūsu labākos draugus.

Juris ŠLEIERS,
Rimi Mājdzīvniekiem klubs

Žurnāls “Latvijas Lopkopis”

Tieši pirms Jāņiem iznācis žurnāla “Latvijas Lopkopis” jūnija izdevums. Tajā par kooperācijas attīstību Latvijā, tās nozīmi lauksaimniecībā, panākumiem un kļūdām stāsta Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas (LLKA) valdes priekšsēdētājs un “Vidzemes agroekonomiskās kooperatīvās sabiedrības” (VAKS) vadītājs Indulis Jansons, Zemkopības ministrijas parlamentārais sekretārs Jānis Grasbergs un kooperatīva “Pieņa loģistika” valdes priekšsēdētājs Agris Ludriks.

Saimnieku pieredzes rubrikā šoreiz stāsts par ādažnieci, SIA “Milkosa” īpašnieci Sanitu Pani-Janvicu, kura audzē kazas un ražo izcilus fermentētus un nogatavinātus sierus, izzinot siera ražošanai nepieciešamo pienskābo baktēriju kultūru un pārtikā izmantojamo pelējuma sēnīšu pasauli.

Rubrikā “Tavs konsultants” – intervija ar LLKC Lopkopības nodaļas vadītāju un arī žurnāla nozaru redaktori Silviju Dreijeri. Viņa ir pieprasīta eksperte saimniecībās, lieliska kolēģe LLKC. Pēc viņas viedokļa lopkopībā vaicā politikas veidotāji Zemkopības ministrijā un lauksaimniecību organizācijās, viņa ieklausās Eiropas Komisijas piensaimniecības darba grupās.

Profesionālo rakstu sadaļā lasiet LLKC būvinženiera Kristapa Stūrišķas rakstu par darba drošības galvenajiem elementiem.

LLKC konsultants-eksperts veterinārmedicīnā Dainis Arbidāns raksta par sāpju nozīmi dzīvnieku veselības novērtējumā. Par to, kā ar izmaiņām ēdināšanā cīnīties pret karstuma stresu, stāsta LLKC lopkopības konsultante Laila Plīta. Savukārt par cukuriem un to nozīmi slaucamo govju barības devā – LLKC Lopkopības kompetenču centra vadītājas Anitas Siliņas raksts.

Gaļas šķirņu tēlīšu audzēšanas nišas no lecināšanas līdz pieaugušai govij skaidro Silvija Dreijere, bet proteīna nozīmi cūku ēdināšanā – Latvijas Cūku audzētāju asociācijas izpilddirektore Dzintra Lejniece.

Aitkopjiem lietderīgi būs iepazīties ar Lailas Plītas veikto apkopojumu par galvenajām ganu suņu šķirnēm pasaulē, kā arī nedaudz – par to audzināšanu.

Latvijas Apvienotās putnkopības nozares asociācijas izpilddirektore Anna Ērliha kopā ar Zani Rostokinu, Latvijas Putnkopības asociācijas vadītāju, uzskaita svarīgākos aspektus, kas jāņem vērā, kad putni ir sasnieguši produktīvo vecumu, un apskata biežāk pieļautās kļūdas un putnkopju sūdzības.

LLKC Apgāda redaktore Dace Milere skaidro, kā noslēdzies LLKC pirmais demonstrējums zirgkopībā par tēmu “Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes ķevju salīdzinājums ģenētiskās efektivitātes uzlabošanai populācijā”. Tas tika ierīkots Ivetas Janelsiņas saimniecībā “Druvas”.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu “Latvijas Lopkopis” iespējams abonēt VAS “Latvijas Pasts” pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski “Latvijas Pasts” mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā.

Iveta TOMSONE,
LLKC Apgāda vadītāja